

k němu v pražádném poměru a nepodléhají jeho vlivu. To však nelze tvrditi o správce filiálky ani o Emila G-ovi, jenž jest členem žalovaného družstva a jednal v provozování podniku téhož družstva. Stěžovatel není tedy bezmocným proti jednání těchto osob, naopak může zabrániti, by se v provozu jeho podniku nedály činy, jimiž by mohly býti poškočovány jeho zájmy.

Čís. 13117.

Vlastník domu má za předpokladů třetího odstavce § 92 stav. řádu pro Čechy nárok na to, by obec chodník k udržování převzala. Udržovací povinnost vlastníka přechází však na obec teprve v ý s l o v n ý m odevzdáním a převzetím chodníku, při čemž obci jest vyhrazeno převzetí odepřítí, zjistí-li v době odevzdání, že chodník nebyl zřízen podle předpisu nebo shledá-li vady v jeho provedení.

Že obec převzala do vlastního užívání chodník zřízený při domu, nelze vyvozovati ani z povolení obývacího a užívacího, uděleného stavebním úřadem, ani ze zjištění v kolaudačním protokolu, že chodník jest hotov.

K převzetí chodníku obcí nestačí ani, že se obec stala vlastnící chodníku jako veřejného statku.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1933, Rv I 913/32.)

Žalobkyně upadla na chodníku před domem žalované v Ústí nad Labem. Žalobní nárok na náhradu škody procesní soud prvního stupně neuznal důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Žalobkyně, odvolatelka, odůvodňuje žalobní nárok tím, že byla žalovaná povinna nově zřízený chodník před svým domem v dobrém stavu udržovati, jelikož chodník ten dosud městskou obcí v Ústí n. L. nebyl převzat. Odvolatelka přehlíží zjištění procesního soudu, že pozemek, na němž chodník je zřízen, nikdy nebyl ve vlastnictví strany žalované, nýbrž původně ve vlastnictví obce a podle usnesení okresního soudu v Ústí n. L. ze dne 7. července 1911 č. j. 1434, tedy ještě před započítím stavby domu, nyní straně žalované patřícího, věnován byl obci do veřejného statku. Ustanovení § 92 ve (3) odst. stavebního řádu pro Čechy ze dne 8. ledna 1889 čís. 5 zem. zák. zní: »Chodník podle předpisu zřízený přejde ve vlastnictví obce, která je povinna převzítí jej nejdéle za rok, ač nebylo-li do té doby v provedení jeho shledáno žádné vady.« Obsahuje tedy kategorický příkaz obci, by nejdéle za rok chodník nově zřízený převzala do vlastnictví, a, poněvadž stavba kolaudována byla komisionálně dne 30. listopadu 1912, při čemž podle protokolu bylo zjištěno, že chodník jest již hotov, a v protokolu není uvedeno, že shledány byly vady chodníku, musil podle citovaného zákona nejpozději dne 1. prosince 1913 přejíti ve vlastnictví obce, pokud se týče v tomto případě, kde pozemek náležel do veřejného statku, na němž nikdo vlastnictví nabýti nemůže, do správy obce. Lhostejno jest pro posouzený případ, že po skončení války obecní

úřad zavedl pro stavebníka zvláštní povinnost, podávati za účelem převzetí chodníku žádost k obecnímu úřadu. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 92 stavebního řádu jsou výjimečné povahy, nelze povinnosti stavebníka vykládati extensivně, zejména není přípustné rozšiřovati závazek k udržování chodníku po rozumu § 92 první odstavec stavebního řádu na delší dobu než zákon výslovně ustanovuje, nejsou-li pro toto prodloužení zvláštní důvody. Skutečnost, že § 92 stavebního řádu neobsahuje trestní sankci na případ nedodržení jeho předpisu, jak odvolatelka v odvolacím spise upozorňuje, není na újmu platnosti předpisů těch. Výklad odvolatelky, že, dokud nedošlo k formelní žádosti o převzetí chodníku, a ke skutečnému převzetí, že chodník nepřešel ve správu obce, jest v souzeném případě nesprávný, jelikož chodník nebyl zřízen na pozemku stavebním, nýbrž na pozemku tvořícím část veřejného statku, jenž v soukromém vlastnictví býti nemůže a spravován jest ipso jure obcí. Výtky proti zjištění prvního soudu na základě svědecké výpovědi Františka T-a jest bezdůvodná, neboť, neví-li svědek, zda Ústecká obec i před válkou prováděla formelní přejímání chodníků, nelze z toho dovozovati, že skutečně formalitu takovou i v oněch dobách vždy dodržovala a jest naopak správný úsudek procesního soudu, že udělení souhlasu k obývání a výslovné konstatování, že chodník jest již hotov, lze pokládati za uznání, že stavebník splnil všechny podmínky stavebním úřadem mu uložené, mezi nimiž pod pol. 20 bylo i zřízení chodníku.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by o ní dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud neuznal v souhlasu s prvním soudem žalobní nárok co do důvodu za oprávněný, poněvadž nebylo prý povinností žalované udržovati chodník před jejím domem v řádném stavu; tuto povinnost měla prý podle § 92 stav. řádu pro Čechy (zák. čís. 5/1889 z. zák. pro Čechy) městská obec v Ústí nad Labem. Podle zjištění nižších soudů bylo právnímu předchůdci žalované, Matyáši S-ovi, jako stavebníku při udělení povolení ke stavbě domu, jehož vlastníci jest žalovaná, nařízeno, by podél svého domu zřídil na vlastní náklad chodník, a při kolaudaci stavby bylo zjištěno, že chodník jest hotov. Podle § 92 stav. řádu pro Čechy jest stavebník povinen chodník až do dne, kdy se obci odevzdá, v dobrém stavu udržovati (odst. 1); chodník podle předpisů zřízený přejde ve vlastnictví obce, která povinna jest jej převzítí nejdéle za rok, ač nebylo-li do té doby v provedení jeho shledáno žádné vady (odst. 3). Nižší soudy míní, že žalovaná byla zproštěna povinností udržovati chodník před svým domem, poněvadž pozemek, na kterém byl chodník zřízen, byl již před započatím stavby domu, nyní žalované patřícího, veřejným statkem, a že lze z povolení obývacího a užívacího stavebním úřadem uděleného, a z potvrzení, že chodník jest hotov, dovoditi, že obec převzala do vlastního udržování chodník zřízený při novostavbě. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Z předpisu § 92 odst. (1) stav. řádu vysvítá, že povinnost udržovati chodník v dobrém stavu stihá

vlastníka domu až do dne, kdy se obci chodník odevzdá. Přechod této povinnosti na obec nenastává tudíž ipso iure, nýbrž jest třeba zvláštního formálního aktu odevzdání, pozůstávajícího v tom, že vlastník domu projeví vůli odevzdati chodník k udržování obci a obec tuto nabídku přijme a chodník do udržování převezme. § 92 odst. (3) stav. řádu ukládá sice obci povinnost, by chodník za stanovených tam předpokladů převzala nejdéle za rok, než neustanovuje, že by po marném uplynutí této lhůty přešla povinnost k udržování chodníku na obec i bez jeho odevzdání. Lze proto vykládati tento zákonný předpis jen v tom smyslu, že vlastník domu za předpokladů odst. (3) § 92 stav. řádu má nárok na to, by obec chodník k udržování převzala, že však udržovací povinnost vlastníka domu přechází na obec teprve výslovným jeho odevzdáním a převzetím, při čemž jest obci vyhrazeno převzetí odepřítí, zjistí-li v době odevzdání, že chodník nebyl zřízen podle předpisu nebo shledá-li v provedení jeho nějaké vady (viz nález nejv. soudu správního čís. 1353 sb.). Že obec Ústí nad Labem převzala do vlastního užívání chodník při domu žalované zřízený, nelze vyvozovati ani z povolení obývacího a užívacího uděleného stavebním úřadem, ani ze zjištění v kolaudačním protokolu, že chodník jest hotov, neboť povolením podle § 123 stav. ř. vyslovuje stavební úřad jen, že se řádně stavělo a že místnosti jsou dosti vyschlé, takže zdraví škoditi nebudou. Účelem místního ohledání předcházejícího povolení obývacímu jest tedy jen přezkoumání, v jakém stavu jest stavba sama. Zjistí-li stavební úřad při místním ohledání, že chodník jest hotov, potvrdil tím jediné, že stavebník vyhověl též samostatnému, byť i zřízením stavby podmíněnému a k stavebnímu povolení připojenému úřednímu příkazu, který se zakládá na ustanovení § 92 stav. ř., leč nelze v tomto zjištění spatřiti konkludentní projev obce, že chodník přejímá k udržování (viz nález nejv. soudu správního čís. 5891 sb.). Skutečnost nižšími soudy zjištěná, že chodník byl zřízen na pozemku, který jest od roku 1911 částí veřejného statku, jest bezvýznamná, neboť nezáleží na tom, kdo jest vlastníkem chodníku, nýbrž na tom, kdo je majitelem přiléhajícího domu, pokud se týče na tom, zda-li obec chodník k udržování převzala. Vzhledem k ustanovení § 92 stav. řádu nedostačuje k tomuto převzetí skutečnost, že se obec stala vlastnící chodníku jako veřejného statku. Žalovaná byla proto podle § 92 stav. ř. pro Čechy povinna, udržovati chodník v dobrém stavu. Porušila-li tuto zákonnou povinnost, dopustila se nedopátrání zavazujícího ji k náhradě škody i v tom případě, když nebylo dokázáno, že věděla o vadnosti chodníku, neboť ručí podle § 1311 obč. zák. i za nahodilou škodu. Rozhodujícím jest proto, zda žalobkyně, jak tvrdí žalovaná, nehodu sama zavinila nebo svým chováním aspoň spoluzavinila. Důsledkem nesprávného právního posouzení věci se procesní soud touto otázkou ani po stránce skutkové ani po stránce právní nezabýval, takže zůstalo řízení již v první stolici kusé a nezbylo, než u vyhovění dovolání rozsudky nižších stolic zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice k novému rozhodnutí.